

planinska literatura

Naravne znamenitosti Slovenije

Vladimir Habjan in Peter Skoberne, Naravne znamenitosti Slovenije, Izletniški vodnik, Sidarta, Ljubljana, 2001.

Če me avtor knjige povabi, naj se potrudim z oceno njegovega srčnega izliva, že vnaprej otopi ost, zaradi katere bi bila ocena zanimiva za bralce. Nekako nehigiensko bi bilo, na ljubo bralcev (vivi)secirati animo pio, ki se mi položi v roke in me gleda z ljubkimi srnjimi očmi: "No, malo me počohaj za ušesi!" Ali je potem mogoče, v imenu višjih nepremakljivih resnic, izвлеči težki lovski nož...ali ni bolje nenačelno raztopiti srce s prijazno toploto zaupljivih oči in prikrajšati bralno publiko za tenki curek krvi...? "Nabirajte si prijateljev s krivičnim mamonom ..." Torej – nič lovski nož, kvečjemu miceni dobrotni skalpel za lepotno operacijo. No, pa začnimo!

Kot večina Sidartinih knjig trpi tudi ta za razklanostjo med aktualno vsebino in uredniško-slogovno nedodelanostjo. Koliko prijaznih ciljev, koliko domoljubnih opominov, koliko sočne zavzetosti za spoznavanje in koliko življenjsko iz-

polnitvenega poznanja! Pravi vademecum, zvesti služabnik, ki bo "gospodarju" knjige za veliko nedeljo (no, kar za 60, toliko je v knjigi izletniških enot, spotoma se bodo pa vsakomur odkrivala še nove) prišepnil, kam naj domoljubno ("Spoznavaj svojo domovino in še bolj jo boš ljubil!") usmeri korak. Tu je temačni kraški podzemni svet, tu so v soncu se kopajoče triglavske višave z ledenikom, ki ga ni (več), tu so soteske s slapovi (Pekel) ali slapovi brez sotesk (Boka, Šumik, Čedca) in "pozabljeni" kraji s sto- in stoletnimi drevesi (macesen v Mali Pišnici). Tu so naravna okna (Otlica, Prisank), jezera (Pivška jezera, Divje jezero), znameniti izviri (Ljubljanska), "živa" geologija (Dovžanova soteska) in pogrnjena cvetana (Snežnik, Dolina Triglavskih jezer), itd., itd., itd. Vodnik nas pelje za roko podolgem in počez po naši žepni domovini od Kolpe do Triglava, od Maribora do Kopra. Knjiga za strokovnjake in knjiga za laike, knjiga za upokojenca in šolske prvence, za družine in za samotarje. Očitna je naveza (izpopolnitev, ponovitev?) na Skobernetovo predhodnico Sto naravnih znamenitosti Slovenije (Prešernova družba, Ljubljana, 1988). O, ti ljuba mala Slovenija, kako si pestra, mnogoobrazna in bogata!

Potem pa stopi na oder moderna naglica, hlastava neučakanost. Računalnik uboga, hiti, drvi, izvrši vse ukaze – razen enega: da bi mislil namesto pisca, urednika in lektorja; ali da bi namesto njih opravil njihovo delo. Tega ne zmore. Je svetopisemski "dobri in zvesti služabnik", ni pa gospodar. In tu, v nekaterih podrobnostih ("hudič je v podrobnostih" – star pregovor) se začnejo težave. Vzemimo za ogled 14. enoto, Slapove Volarje in Kamnito gobo pod Krnom, kar tako na slepo in brez posebnega namena ali vnaprejšnjega iskanja "zakladov", in ji malo potipajmo kosti – brez skalpela, samo z rentgenom. Avtorja sta si delo razdelila tako, da je uvodni odstavek (ali več od-

stavkov) vsake enote – predstavitev znamenitosti – napisal Skoberne, nadaljevanje, ki naj bi enoto opremilo predvsem z vodniškimi podatki, pa je dodal Habjan. Skobernetov tekst je na rumeni podlagi in se tako že na prvi pogled loči od Habjanovega, ki je na beli. Ker pa Habjan po vsem videzu ni vnaprej vedel, kaj (v podrobnostih) bo napisal Skoberne, in ker je – naravno – rabil podlago za svojo "vodniškost", pa tudi želel je videti svoj del kolikortoliko harmonično v sebi zaokrožen, je tudi on napisal osnovne podatke o znamenitosti in tako se skoraj pri vsaki enoti Skobernetov "rumeni" tekst z drugimi besedami do neke mere ponovi v Habjanovem "belem". (Znamenitosti imajo pač omenjeno število svojskosti, nazadnje ima katera samo eno, in dva avtorska teksta o isti stvari si potem ne moreta izmišljati kdovekake različnosti.) Tu bi bil(a) moral(a) poseči vmes urednik(-ica) in iz dveh virov narediti en tekst, a očitno svoji nalogi ni bil(a) kos, ali pa se mu (ji) glede na današnje hlastajoče, površinske čase vse skupajne zdi bistveno. Po njegovem (njenem) dnevniskem novinarskem prijemu?) tako le vsebinsko podvajanje (in še druge zadeve, ki jih bom omenil v nadaljevanju) zakamuflira razkošje slik in skic. (Zmeraj uspešen trnek za naivno ribo.) Slike so seveda potrebne, celo nujne (in večinoma so v knjigi zelo dobre), vendar jim ni mogoče odpustiti zapeljivostne naloge: da z vizualnim vtisom bralca slepega prepeljejo čez vsebinsko razpoko (in vse druge razpoke). Vse to najdemo tudi pri naši 14. enoti, drugod tudi težko ugotovljivo pripadnost pripisov k slikam, npr. na straneh 95, 100, 193, 155, kjer gre verjetno za tiskovno napako, moralo bi biti 154; in kaj kaže slika na str. 195 in slike, posejane med besedilom, kjer so nekatere razložene, druge ne? Potem ima naša enota še svojske posebnosti (kot se s svojo izvirno svojskostjo "odlikuje" še vsaka enota zase, a je seveda nemogo-